

Jak wspomagać rozwój przedszkolaka

Wspomaganie rozwoju społeczno- -emocjonalnego

Wspomaganie rozwoju emocjonalnego

Emocje odgrywają ogromną rolę w życiu dziecka. Wpływają na przystosowanie psychiczne i społeczne dziecka. Małe dzieci wyrażają cały repertuar reakcji emocjonalnych; od złości do radości, przez strach, zakłopotanie i onieśmienie. W miarę, jak dziecko dorasta, reakcje emocjonalne nie są już tak rozległe, przypadkowe i stają się o wiele bardziej zróżnicowane. Malutkie dziecko – gdy jest niezadowolone – płacze, czasem bardzo długo i głośno; starsze swoje niezadowolenie wyraża na wiele sposobów: krzyczy, płacze, czasem czymś rzuca, wypowiada brzydkie słowa, kłóci się, bije kolegę, ucieka mamie... Wraz z wiekiem wzrasta liczba reakcji słownych, a zmniejsza się liczba reakcji ruchowych.

Trzylatek jest wciąż chwiejny emocjonalnie – od śmiechu do płaczu przechodzi w jednej chwili. Jest bardzo wrażliwy na zmiany zachodzące w otoczeniu. Czasem pojawia się strach przed nowymi sytuacjami, niektórymi osobami, zwierzętami i dźwiękami.

Czterolatek jest impulsywny, ale bardziej samodzielny i zaradny, łatwiej przystosowuje się do grupy przedszkolnej i szybciej nawiązuje przyjaźnie, ma życzliwy stosunek do kolegów.

U **pięciolatka** obserwujemy coraz więcej przejawów uczuć wyższych, które są skierowane na określone osoby – mamę, tatę, siostrę i nauczycielkę. Uczucia zaczynają towarzyszyć nie tylko temu, co dzieje się w danej chwili (tak było wcześniej), lecz także temu, co jest planowane, o czym się rozmawia, co ktoś zapowiada. Dziecko zaczyna przewidywać skutki swoich działań nie tylko intelektualnie, lecz także emocjonalnie. Przeżywa to, co dzieje się teraz i to, co wydarzy się później, w przyszłości.

Zwracajmy uwagę na:

- **Sposoby wyrażania emocji** – W miarę, jak dziecko wzrasta, sposób wyrażania emocji powinien być mniej gwałtowny. Jest to związane z rozwojem gruczołów wydzielania wewnętrznego i uczeniem się norm zachowań akceptowanych. Najszybszy rozrost gruczołów następuje do piątego roku życia; między piątym a jedenastym rokiem życia wyraźnie zwalnia; po szesnastym roku życia znów jest szybszy. Element uczenia się też powinien być coraz bardziej widoczny wraz z wiekiem. Jeśli dziecko w wieku przedszkolnym nie wykazuje postępu w zakresie przejawianej intensywności emocji i wybuchy zazdrości, złości są podobnie częste u pięciolatka, jak były u trzylatka, a czasem nawet większe, należy zacząć szukać przyczyny takich zachowań.
- **Rozumienie trudnych pojęć** – *Poczucie sprawiedliwości, uczciwość, prawdomówność* to pojęcia nieznanne wielu dzieciom. Tłumaczenie maluchom, że *sprawiedliwie* nie znaczy wcale *tak samo, po równo, jednakowo* – pomoże im lepiej funkcjonować w grupie. Jeśli chcemy, by pociechy były uczciwe i prawdomówne, wyjaśniamy, co kryje się pod tymi pojęciami, pokazujemy na przykładach i wymagamy, by korzystały z nich w życiu codziennym.
- **Szanowanie wprowadzanych norm i zasad** – Małe dziecko wiele rzeczy robi dla własnej przyjemności; starsze potrafi już zrezygnować z tych przyjemności na korzyść innej osoby. Stwarzanie sytuacji społecznych, kiedy to dziecko będzie miało okazję

spełnić czyjeś oczekiwania, zrobić bezinteresownie coś dla innej osoby, pozwoli lepiej zrozumieć wpajaną zasadę i dziecko zacznie traktować ją jako obowiązującą.

- **Pojmowanie poczucia obowiązku** – Nauczyciel powinien pamiętać, że bez poczucia obowiązku nie będzie możliwy sukces szkolny. Jeśli dziecko zacznie już teraz odkrywać obowiązki wobec innych – w momencie opuszczania przedszkola będzie potrafiło rezygnować z bliskiej przyjemności na korzyść odległej chęci wywiązania się z obowiązku.

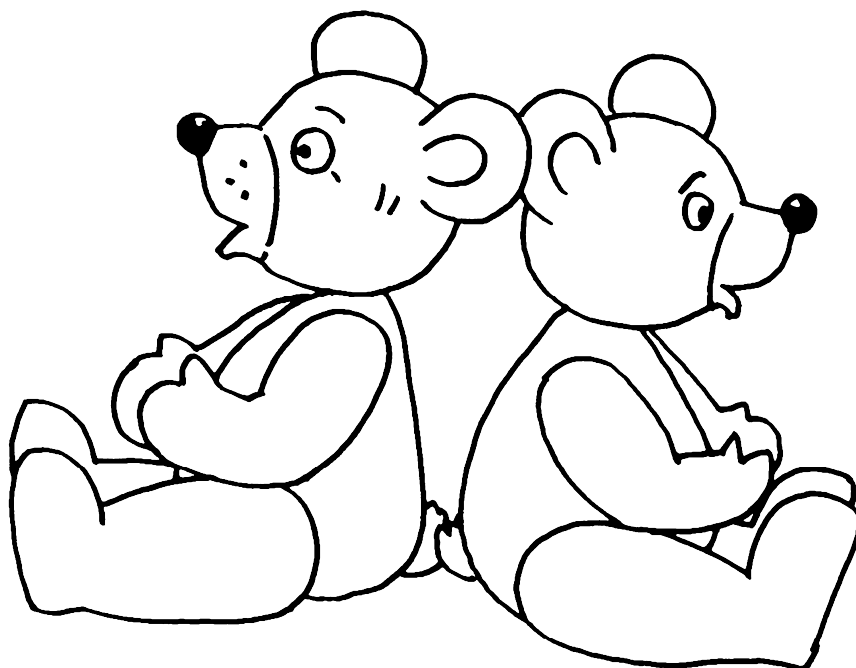
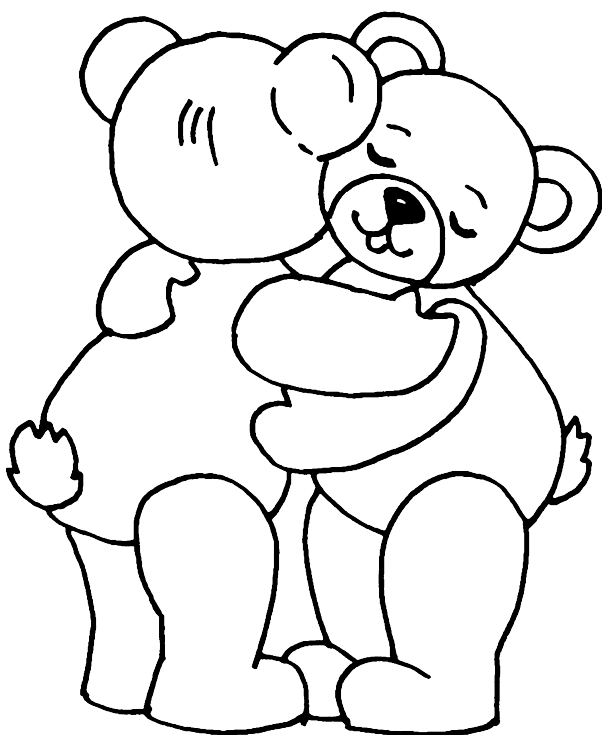
Wspomaganie rozwoju emocjonalnego ma na celu m.in.:

- nauczenie dziecka adekwatnych reakcji emocjonalnych,
- pokazanie różnych sposobów radzenia sobie ze stresem,
- nauczenie szanowania praw innych do wyrażania emocji,
- przekonanie o konieczności podporządkowywania się zasadom wprowadzanym przez dorosłych bez poczucia krzywdy,
- pomoc w rozumieniu pojęć: *sprawiedliwość, tolerancja, duma, godność*,
- nauczenie rozróżniania emocji u innych,
- zdobycie umiejętności panowania nad emocjami,
- wypracowanie nawyku kończenia zadania, niezależnie od stopnia jego trudności i chęci obserwowania końcowego efektu,
- naukę takiego stawiania sobie celów, by były nie tylko osiągalne, lecz także adekwatne do możliwości,
- uwrażliwienie dziecka na potrzeby innych, na rozumienie odmienności stanów emocjonalnych kolegów.

Dorota Zimoń

Jak myślisz, na którym z obrazków misie są szczęśliwe?
Czy potrafisz powiedzieć, co czują misie na drugim obrazku?

Przedstawiam Ci dwa krasnoludki: jeden nazywa się Wesolek, a drugi Smutas. Dorysuj im ubranka w kolorach, które kojarzą Ci się z radością i ze smutkiem.

